

İNTERNETİN GÜVENLİ KULLANIMI ve SİBER ZORBALIK

 YEŞİLAY

**TÜRKİYE BAĞIMLILIKLA
MÜCADELE
EĞİTİM PROGRAMI**

EBEVEYN

Sunum İçeriği

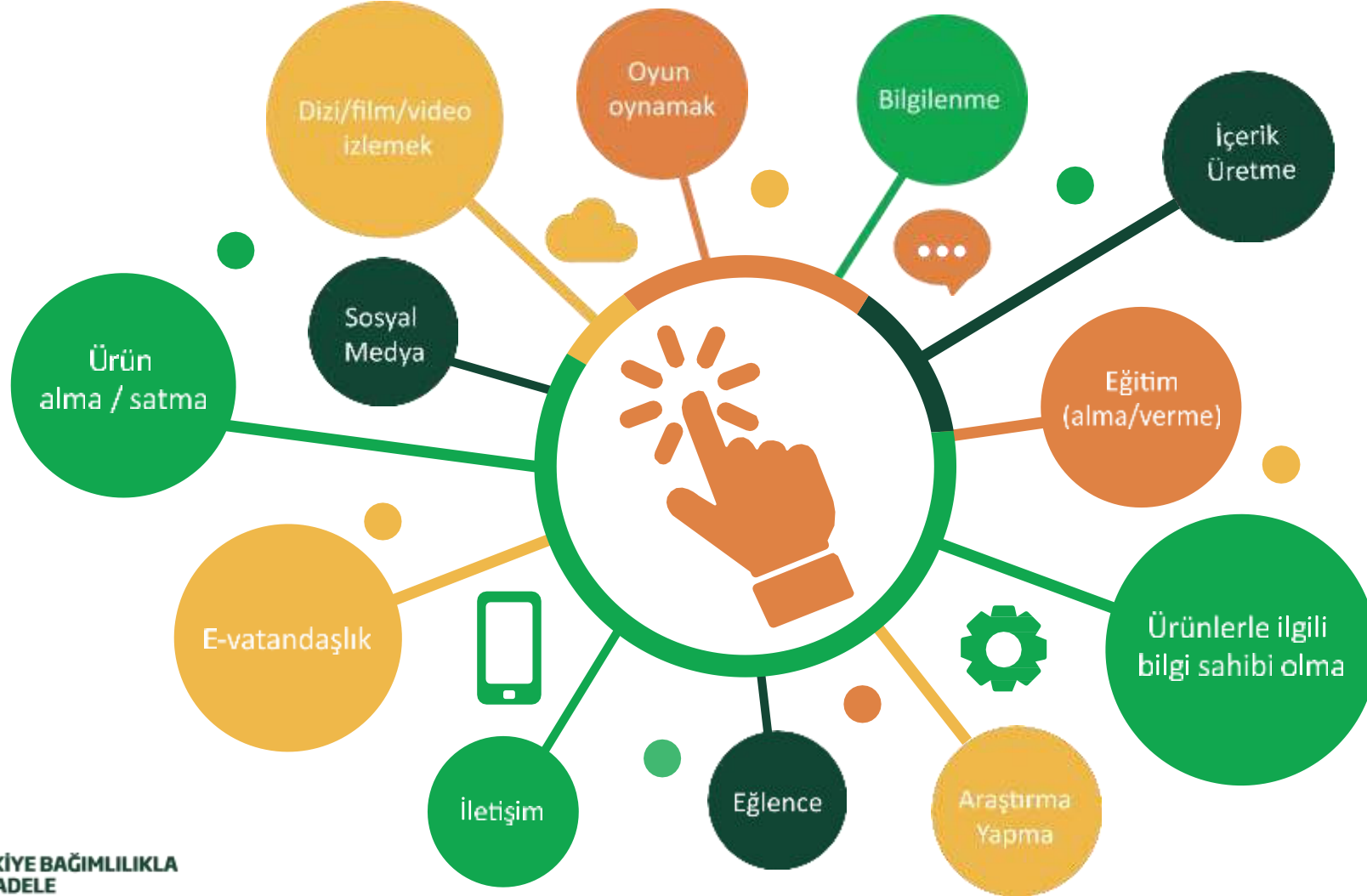
- İnternet ile Neler Yapabiliriz?
- İnternetin Güvenli Kullanımı
- Dijital Dünyanın Riskleri
- İyi Bir Dijital Vatandaş Olmak
- Dijital Okuryazarlık
- İnterneti Güvenli Kullanım İçin İpuçları
- Siber Zorbalık
- Hukuki Boyut

İnternet ile Neler Yapabiliriz?

İnternet ile Neler Yapabiliriz?

İnternetin Güvenli Kullanımı

- İnternet tabanlı uygulamaları kullanan bireylere ait verilerin kötü niyetli kişiler tarafından ele geçirilememesi, gizlilik ihlali olmaması, korunması ve ayrıca bu verilerin kaybolması ya da hasar görmesi durumunda kurtarılabilmesi için güvende tutulmasını kapsar.
- Dijital güvenlik, teknoloji, kazanç ve kişisel kimliği güvence altına alan ve herkesi kapsayan bir kavramdır.

İnternette Güvenlik İhlalleri

DİJİTAL AYAK İZİ

Bir televizyon programı, sosyal medyadaki uygunsuz paylaşımları nedeniyle yarışmacısını diskalifiye etti.

SİBER GÜVENLİK

Bir grup dolandırıcı internet üzerinden sahte alışveriş siteleri kurup, ucuza ürün satma vaadi ile kullanıcıların kredi kartı bilgilerini ele geçirdi. Ortalama yöntemiyle kullanıcıları 350 bin lira dolandırdıkları ortaya çıktı.

SİBER ZORBALIK

UNICEF'in 30 ülkeyi kapsayan çalışmasının raporuna göre (2019), her üç gençten biri çevrim içi zorbalığa maruz kalıyor, her beş çocuktan biri de siber zorbalık ve şiddet gibi nedenlerle okuluna devam edemiyor.

Dijital Dünyanın Riskleri

Davranış Riskleri: Zorbalık, kasten ya da farkında olmadan insanların yanlış bilgilendirilmesi, yasa dışı indirme, kumar oynama, korsanlık vb.

İletişim Riskleri: Tacize uğrama, başkaları tarafından rahatsız edilme, siber takip

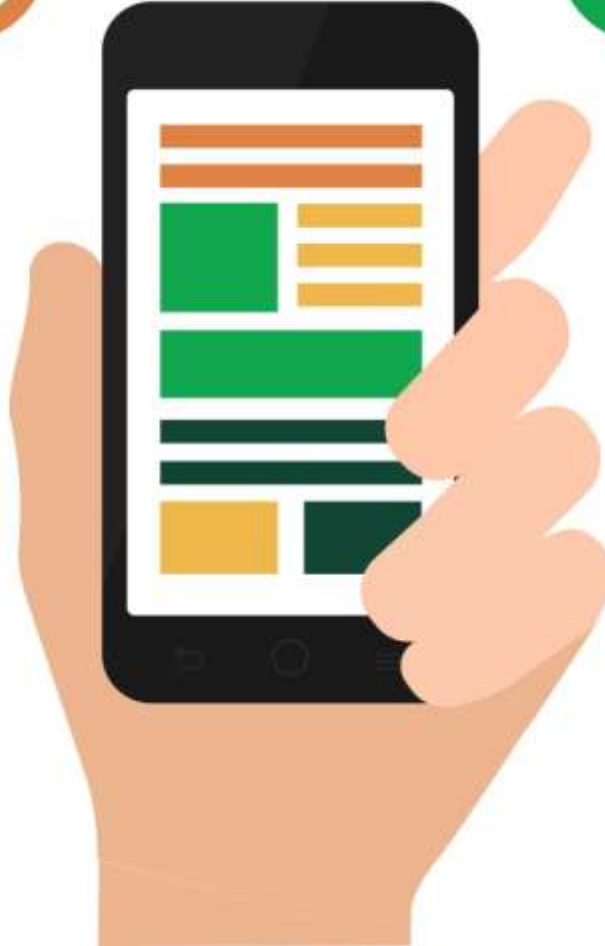
Ticari Riskler: Aşırı veya gizli pazarlama, dolandırıcılık vb.

İçerik Riskleri: Şiddet, pornografik içerik, cinsiyetçi, ırkçı veya nefret söylemi içeren materyaller de dahil olmak üzere potansiyel olarak saldırgan veya zararlı içeriklere maruz kalma

Olası diğer riskler ise **dijital ayak izi** ve **bağımlılıktır**.

Dijital Dünyanın Riskleri

Dijital Ayak izi

- Kişilerin çevrim içi ortamlarda gerçekleştirdikleri her türlü faaliyet (paylaştığı, tıkladığı her yazı, ses, görüntü vb.) sonucu elektronik veri tabanlarında bıraktıkları ve **süresiz** olarak saklanan izdir.
- Bu izler, kişi sildiğini zannetse bile asla tam anlamıyla yok olmadıkları için gelecekte karşılına çıkabilir ve zor durumda bırakabilir.

Dijital Dünyanın Riskleri

Dijital Ayak izi

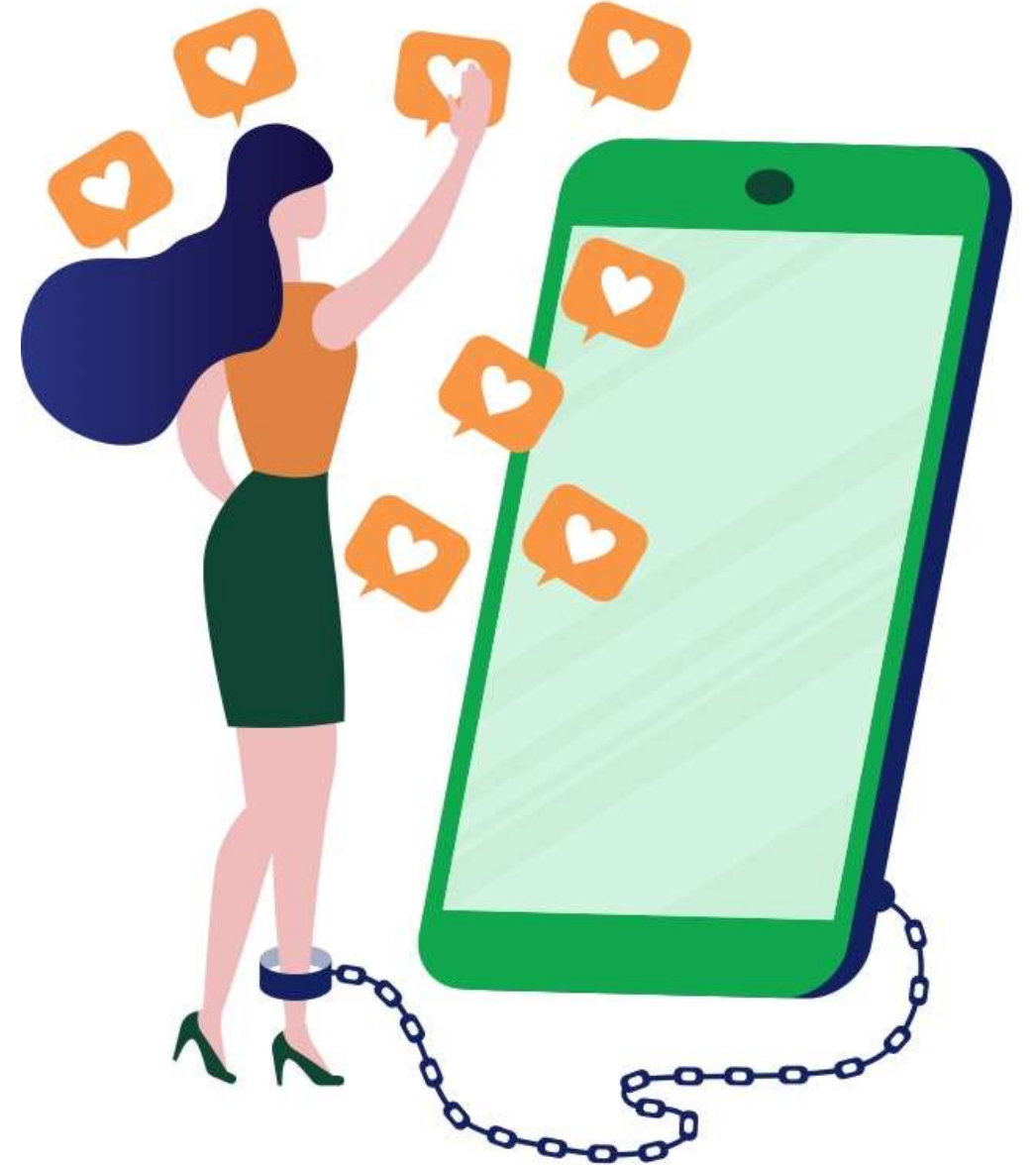
Çevrim içi ortamlarda bırakılan ayak izi ile:

- Bir kişinin adına, bilgisi dışında sosyal paylaşımlar yapılabilir.
- Kişinin herhangi bir konuda yaptığı bir arama işleminin konusu daha sonra reklam olarak karşısına çıkabilir.
- Kişinin paylaşmak istemeyeceği pek çok veri toplanabilir. Edinilen her bir veri ile kişinin genel profili oluşturulur. Bu verileri depolayan şirketler, verileri alıp satabilirler.
- Kişinin nelerden hoşlandığından, nerede yaşadığına kadar pek çok bilgi elde edilebilir hale gelir.

Dijital Dünyanın Riskleri

Teknoloji Bağımlılığı

Teknoloji bağımlılığı, teknolojiyi kullanmada ve onunla ilişkide kişinin iradesini kaybetmesi, kendini denetleyememesi ve onsuz bir yaşam sürememeye başlaması hâlidir.

Dijital Dünyanın Riskleri

Teknoloji Nasıl Bağımlılığa Dönüşür?

Geçirilen süre zaman içinde artış gösterir.

Kontrol ortadan kalkar ve kontrol çabaları başarısız olur.

Hareketsizliğe bağlı bedensel rahatsızlıklar ve görme problemleri ortaya çıkabilir.

Sorumluluklar yerine getirilmemeye başlanır.

Teknoloji kullanımını saklamak için yalanlar söylenir.

Dijital Dünyanın Riskleri

Teknoloji Nasıl Bağımlılığa Dönüşür?

Çevreden gelen yardım çabalarına yanıt verilmez, çatışma yaşanır.

Dikkat dağınıklıkları ve öfke görülebilir.

Yeme düzeni bozular.

Uyku düzeni bozular.

Duygudurum bozuklukları başlayabilir.

İnterneti Doğru Kullanma Kılavuzu

Dijital dünyadaki risklerle baş edebilmek ve çevrim içi ortamlarda daha güvenli şekilde hareket edebilmek için bazı becerilere sahip olmalıyız.

Bu beceriler:

Dijital vatandaşlığı kavramak ve uygulamak,

Dijital dünyanın sorumluluklarını fark etmek,

Dijital okuryazar olabilmek,

Siber zorbalığın farkında olmak.

Dijital Vatandaş Olmak

Dijital vatandaş, bilgi ve iletişim kaynaklarını kullanırken eleştirebilen, çevrim içi davranışlarının etik sonuçlarını bilen, teknolojiyi kötüye kullanmayan, dijital dünyada iletişim kurarken ve işbirliği yaparken doğru ve ahlaki davranışı teşvik eden vatandıştır.

Dijital vatandaş, internette ve sosyal medya platformlarında nasıl davranacağını, iletişim ve etkileşim kuracağını bilerek katılım sağlar ve tüm dünya ile bağlantıda olur.

İyi Bir Dijital Vatandaş Olmak

Güvenli bir şekilde internette alışveriş yapma ve bankacılık hizmetlerinden yararlanma konusunda yeterli bilgiye sahip olmalısınız.

Gerçek hayatta yapmayacağınız hiçbir şeyi, çevrim içi ortamlarda da yapmamaya özen gösteriniz.

Bilgiye ulaştığınız veya gezindiğiniz siteleri, kullandığınız uygulamaları iyi tanımalısınız.

İyi Bir Dijital Vatandaş Olmak

İnternet ortamında işlenen suçlar ve mücadele yöntemlerine karşı bilinçli olmalısınız.

İnternette yaptığınız her paylaşımın ardında silinmez izler bırakacağını unutmamalısınız. Bunu göz önünde bulundurarak çocuklarınızı ve kendinizi internetin tehlikelerinden koruyabilmelisiniz.

Dijital ortamlarda tonlamamıza dikkat etmemiz önemlidir. İletişim tonumuz yazışma dilinde istediğimiz şekilde algılanamayabilir.

Dijital ortamlarda aynı fikirde olmadığımız insanlarla sık sık karşılaşabiliriz. Böyle durumlarda empati yapmamız ve saygılı olmamız gerektiğini unutmamalıyız.

Paylaşım yapmadan önce kendinize sorun:

- Bunu birinin suratını söyler miydiniz?
- Başka biri yazdığınız şeyi yanlış anlayabilir mi?
- Birinin adını lekeler mi?
- Birisi sizin hakkınızda böyle söylese ya da yazsa nasıl hissederdiniz?

Çevrim içiyken size nasıl davranılmasını istiyorsanız, insanlara da öyle davranın.

Dijital Okuryazar Olmak

Çevrim içi ortamlarda, kontrolün sende olmasını sağlamak için **dijital okuryazar** olmak önemlidir.

Dijital okuryazar olmak, çevrim içi dünyadaki uygulamaları bilmek ve doğru şekilde kullanabilmek, karşısına çıkan bilgileri eleştirel şekilde analiz ederek yorumlayabilmek ve bu ortamlarda uygun içerikler oluşturabilmektir.

Dijital Okuryazar Olmak Neden Önemli?

Dijital ortamların görünmeyen yüzü anlaşılır.

Dijital ortamlardaki hak ve sorumluluklar fark edilir.

Bilgi kirliliğinin önüne geçilir.

Doğru, güvenilir ve özgün içerikler oluşturur.

Sosyal medya ve diğer dijital uygulamalar kullanılırken daha bilinçli bir kullanıcı olunur.

Zorbalık, nefret söylemi gibi olumsuz durumlardan nasıl korunulacağına farkında olunur.

Dijital Okuryazar Olmak İçin:

- Doğru ve güvenli arama yöntemleri bilinmeli
- Dijital ortamlarda yaşanan sorunlarla ilgili toleranslı olunmalı
- Yenilikleri takip etme isteğine sahip olunmalı
- Dijital ortamdaki risklerin ve fırsatların farkında olunmalı
- Doğru bilgiye ulaşıldığından emin olunmalı

Doğru Bilgiye Nasıl Ulaşırız?

Yapılan çeşitli araştırmalara göre:

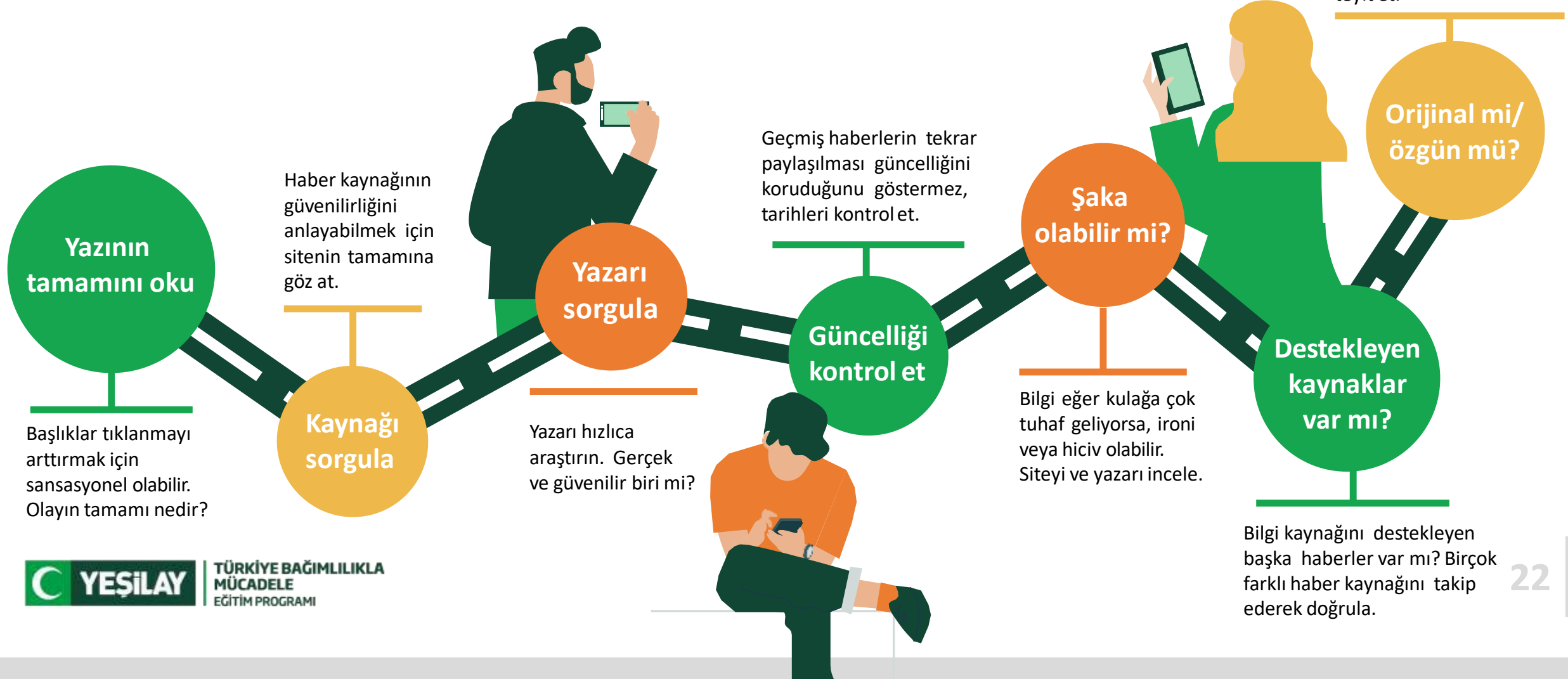
Yanlış bilgi içeren paylaşımlar, insanlara doğru bilgi içeren paylaşımlardan **6 kat** daha hızlı ulaşıyor.*

Gerçek haberler, 1000 sosyal medya kullanicısından daha fazla kişiye nadiren ulaşırken yanlış bir haber rutin olarak **10 binden** fazla kişiye ulaşıyor.**

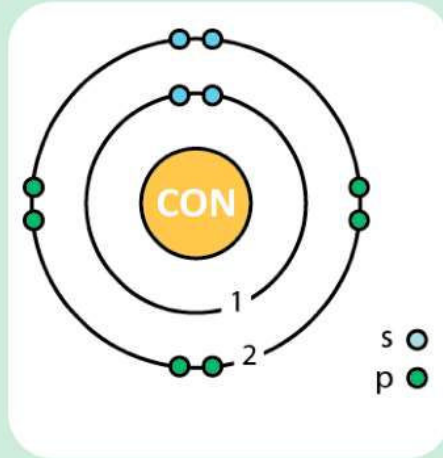
Doğru Bilgiye Nasıl Ulaşırız?

Bir haber ile karşılaştığımızda:

CONTORIUM ELEMENTİ

Simgesi Con, atom numarası 90, kütle numarası 367,4!
Bu rekor bir radyoaktivite! Dünyada sadece İstanbul boğazının diplerinde bulunduğu tespit edildi!

Türkiye'de tahmin edilen rezerv ne kadar?

127.000 ton!

Değeri ne kadar?

23 trilyon dolar!

Bütün dünya onun peşinde!

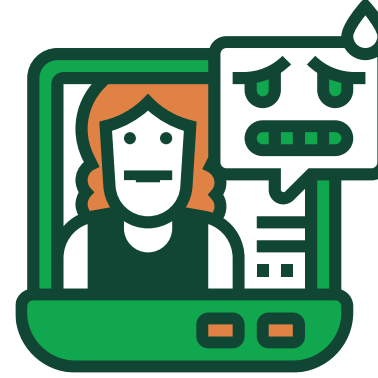
Bugün ABD, AB, bilimum Asya ülkeleri Avustralya, Antartika ve Afrika Contorium elementinin peşinde!

Zorbalık ve Siber Zorbalık

Zorbalık, fiziksel veya sözlü olabilen, bir kişi ya da grup tarafından uygulanan ve çoğunlukla kişilerin kendilerine göre güçsüz ya da zayıf kişileri hedef aldığı yüz yüze, tekrarlanan, saldırgan davranışlardır.

Siber zorbalık, dijital teknolojilerin kullanımıyla sosyal medyada, mesajlaşma platformlarında, oyun platformlarında kişiyi korkutmayı, kızdırmayı veya utandırmayı amaçlayan, tekrarlayan zorba davranışlardır.

ZORBALIK

Yüz yüze

Gizlenecek ya da kaçacak bir ortam bulunabilir.

Sınırlı sayıda kişi şahit olur.

Zorba tespit edilebilir.

Zorbaliğa uğrayan kişi gözle görüldüğü için empati kurulması nispeten daha kolaydır.

Zorbaliğın gerçekleştiği ortamdan uzak durulabilir.

Kurban nadiren zorbaya dönüşebilir.

SİBER ZORBALIK

Çevrim içi

Gizlenmesi ve kaçması zordur.

Dünyanın her yerinden insana açıktır, saniyeler içinde geniş kitlelere ulaşarak popüler olabilir.

Zorba anonim olabilir.

Zorbaliğa uğrayan kişi ile empati kurmak zordur.

Zaman ve mekandan bağımsızdır.

Kurban kolayca zorbaya dönüşebilir.

Siber Zorbalık

Siber zorbalık konusunda şunlar örnek verilebilir:

- Sosyal medyada birinin hakkında yalanlar yaymak veya utanç verici fotoğraflarını yayınlamak

- Mesajlaşma platformları aracılığıyla incitici mesajlar veya tehditler göndermek

- Birinin kimliğine bürünmek veya onun adına başkalarına mesajlar göndermek

Zorbalığın «Siberini» Nasıl Tanırız ?

- Elektronik cihazlar ve teknolojinin kullanılması
- Zarar verme/incitme isteği
- Güç dengesinde eşitsizlik
- Tekrarlayıcı olması
- Anonim kişi ya da kişilerden gelmesi
- Açık ve görülebilir olması veya gizli bir şekilde gerçekleşebilmesi

Siber Zorbalık Türleri

Dışlama

Online Taciz

İfşa

Kişiliğe Bürünme
veya Gizlenme

Karalama/Linç
Etme ve Dedikodu
Üretme

Trolleme

Israrlı Siber Takip

Siber Zorbanın Özellikleri

- Yüz yüze iletişimde çoğunlukla zorlanır.
- Okul başarısı genellikle düşüktür.
- Zihinsel ve duygusal olarak çoğunlukla güçsüzdür.
- Öfkeyi uygun bir şekilde nasıl ifade edeceğini bilemeyebilir.
- Birine çevrim içi ortamda söylediklerini o kişinin yüzüne söylemesi pek olası değildir (özellikle buna şahit olacak bir arkadaş ya da yetişkin varsa).
- Genellikle eylemlerinin sorumluluğunu almaz.

Çocuğunuz Siber Zorba Olabilir mi?

- Daha önce zorba davranışları olduysa veya bizzat kendisi zorbalığa uğradıysa,
- Teknolojik cihazlar ile geçirdiği zaman ve aktiviteler ile ilgili konuşmalardan kaçınıyorsa,
- Birden çok çevrim içi hesap kullandığını veya hesaplarını sık sık değiştirdiğini fark ettiyseniz,
- Siz veya başkaları yakındayken teknolojik cihazların ekranlarını saklıyor, değiştiriyor veya kapatıyorsa,
- Dürtüsellik ve şiddete meyillilik ya da tepkisizlik ve içe kapanma gibi davranışsal değişiklikler gösterdiyse,
- Erişimi kısıtlandığında ya da reddedildiğinde üzülyorsa veya öfkeleniyorsa çocuğunuzla siber zorbalık ile ilgili konuşmanız gerekiyor olabilir.

Neden Siber Zorbalık Yapılır?

- Öfke
- İntikam
- Hayal Kırıklığı
- Eğlence
- Etkileşim İsteği
- Güç Arzusu
- Akran Etkisi

Tüm zorbaları zorba davranışları için motive eden etkenler farklı olduğu gibi, zorbalığı ortadan kaldıracak çözüm ve tepkiler de farklı olacaktır.

Çocuğunuz Siber Zorbaliğā Uğruyor Olabilir mi?

Çocuğunuz sizinle direkt olarak bu konu ile ilgili konuşmayabilir. Bu yüzden internette zorbalığā uğradığına dair olası işaretlerin farkında olmanız sizin için oldukça önemlidir.

- Daha önce kullanmaktan memnun olmasına rağmen, aniden bilgisayarını ya da cep telefonunu kullanmayı bırakması,
- Bilgisayarını ya da cep telefonunu sizin görebileceğiniz bir yerde kullanmak istememesi,

Çocuğunuz Siber Zorbaliğā Uğruyor Olabilir mi?

- Anlık mesaj, fotoğraf veya e-posta bildirimini aldığında gergin veya huzursuz olması,
- "Okulda çok mutsuzum" veya "Hiç arkadaşım yok" gibi söylemlerinde artış olması,
- Okula gitmek istememesi ya da giderken mutsuz veya huzursuz görünmesi gibi belirtiler çocuğunuzun siber zorbalığā uğradığının belirtileri olabilir.

Ebeveynler Siber Zorbalığı Önlemek için Neler Yapabilir?

- Hayatlarının diğer yönlerinde olduğu gibi çocuklarınızın çevrim içi dünyasına da ilgi gösterin, kullandığı teknolojileri araştırın. Çocuklarınız, içine doğdukları bu teknoloji çağını size anlatan ve gösteren öğretmenleriniz olabilir.
- Makul sınırlar belirleyin. Kuralları mutlaka birlikte oluşturun.
- Fiziksel dünyadaki arkadaşları hakkında soracağınız soruları çevrim içi arkadaşları için de sorun ve onları tanıyın.

Ebeveynler Siber Zorbalığı Önlemek İçin Neler Yapabilir?

- Çocuklarınızın zorbalığa uğradığından şüpheleniyorsanız onlarla konuşun. Size her şeyi söyleyebileceklerinden ve onlara yardım edeceğinizden emin olmalarını sağlamalısınız.
- Çocuklarınıza onları sevdiğinizi gösterin. Zorbalığa uğrayan çocuklar, depresyon, anksiyete, azalan öz saygı gibi çeşitli sorunlar açısından risk altındadır. Çocuklarınıza değerli olduklarını ve sorunun zorbalarda olduğunu hatırlatın.
- Okulunuzda veya bölgenizde zorbalığı önleme çalışmalarına katılın. Çocuklara siber zorbalığı nasıl tanıyacakları ve önleyecekleri konusunda bilgi ve farkındalık sağlamak için verilebilecek eğitimleri teşvik edin.

Siber Zorbaliğa Uğrarsam Ne Yapabilirim?

- Zorbaliđa uğradığınızı dűşünüyorsanız, öncelikle çaresiz olmadığınızı bilin. İlk adım olarak güvendiğiniz birinden veya resmi kurumlardan yardım isteyebilirsiniz.
- Zorbalık sosyal bir platformda gerçekleşiyorsa, zorbayı hemen engellemeyi ve davranışlarını sosyal medya platformunun kendisine resmi olarak bildirmeyi ihmal etmeyin. Sosyal medya şirketleri, kullanıcılarını güvende tutmakla yükümlüdür ve gerekirse yaptırım uygulayabilirler.

Siber Zorbaliğa Uğrarsam Ne Yapabilirim?

- Gerektiğinde kullanmak üzere rahatsız edici içeriklerin görüntülerini alarak kanıt toplayabilirsiniz. Yasal haklarınızı kullanırken bu kanıtlar faydalı olabilir.
- Zorbaliğın toplumsal olarak önlenmesi bireysel mağduriyetlerin bildirilmesine bağlıdır. Zorbaliğı bildirerek zorbaya davranışının yanlış ve cezaya tabii olduğunu da göstermiş oluruz.
- Acil bir tehlike içindeyseniz (sürekli aranarak rahatsız ediliyorsanız, konumunuz takip ediliyorsa vb.) polise başvurabilirsiniz.

Hukuki Boyut

Kişi ve kurumların hak ve sorumlulukları:

«5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun»

ile belirlenmiştir.

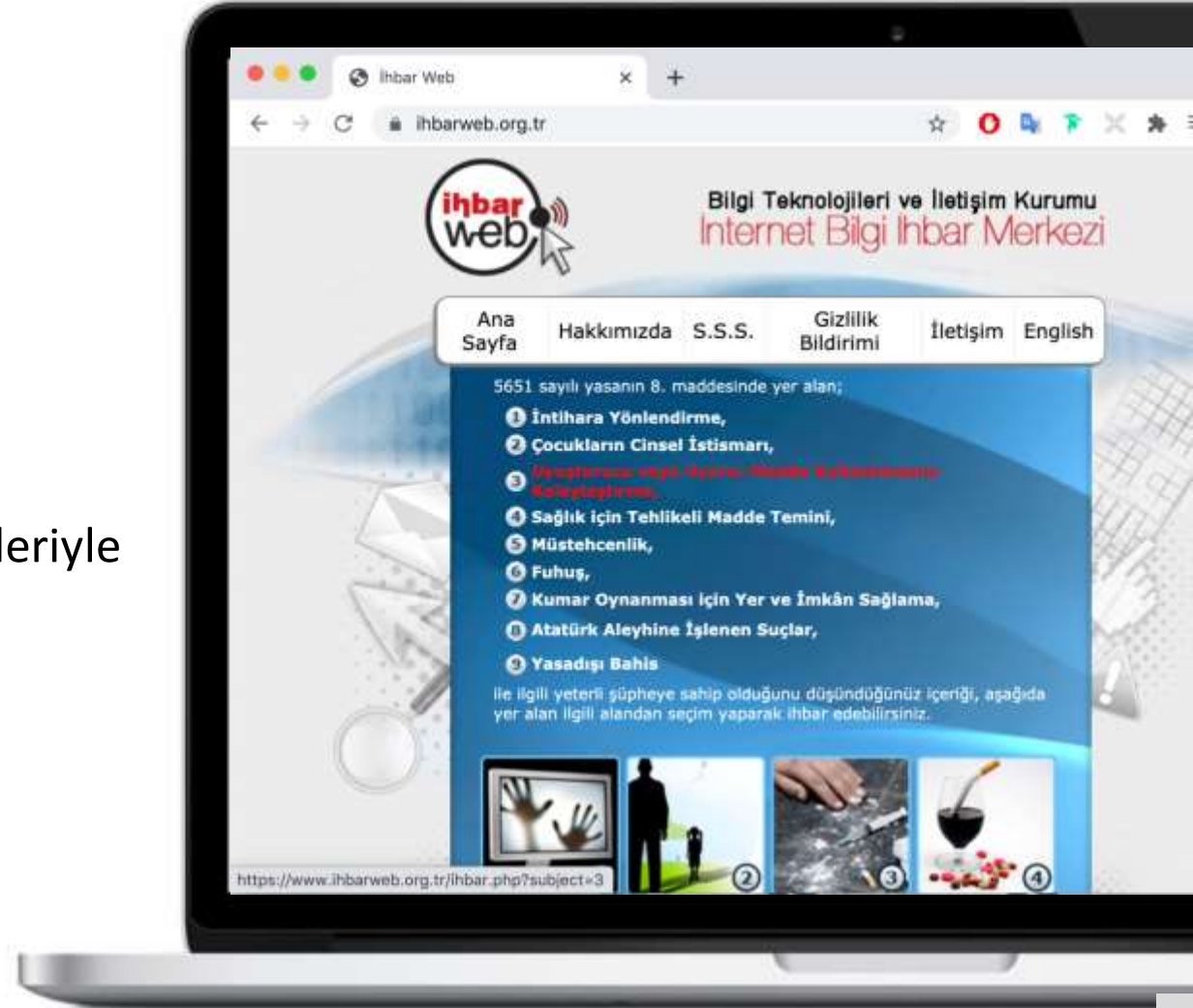

Hukuki Boyut

Türk Ceza Kanununda yer alan:

- İntihara yönlendirme,
- Çocukların cinsel istismarı,
- Sağlık için tehlikeli madde temini,
- Müstehcenlik
- Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama

gibi suçlardan biri veya birkaçını barındıran internet siteleriyle ilgili www.ihbarweb.org.tr adresinden şikâyet gerçekleştirebilirsiniz.

Hukuki Boyut

İnternet üzerinden bir suç ile karşılaşıldığında:

www.ihbarweb.org.tr adresinden şikayet gerçekleştirilebilir.

İNTİHARA YÖNLENDİRME ve TEŞVİK ETME

Emniyet İhbar Hattı:

<https://onlineislemler.egm.gov.tr/Sayfalar/Ihbar.aspx>

ÇOCUKLARIN CİNSEL İSTİSMARINA
YÖNELİK İÇERİKLER

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının Alo 183 Sosyal Destek Hattı:

<http://alo183.gov.tr/>

Emniyet İhbar Hattı: <https://onlineislemler.egm.gov.tr/Sayfalar/Ihbar.aspx>

MÜHTEHCEN ve PORNOGRAFIK İÇERİKLER

Emniyet İhbar Hattı:

<https://onlineislemler.egm.gov.tr/Sayfalar/Ihbar.aspx>

SAĞLIK İÇİN TEHLİKELİ OLABİLECEĞİ
DÜŞÜNÜLEN ÜRÜNLER

Emniyet İhbar Hattı: <https://onlineislemler.egm.gov.tr/Sayfalar/Ihbar.aspx>

Türkiye Eczacılar Birliği İnternet Üzerinden Satış Bildirimi:

<https://tebapp.tebeczane.net/internet-uzerinden-satis-bildirimi>

İnterneti Güvenli Kullanım İçin İpuçları

İnternette veya sosyal medya hesaplarınızda kişisel bilgilerinizi paylaşmamaya özen gösterin.

Kırıcı yorumları, mesajları ve fotoğrafları bildirebilir ve bunların kaldırılmasını isteyebilirsiniz.

Hiçbir sosyal medya uygulaması, insanlara onları engellediğinizde, kısıtladığınızda veya şikayet ettiğinizde bildirim göndermez ve haberdar etmez.

İnterneti Güvenli Kullanım İçin İpuçları

Kullandığınız Őifrelerin sadece sizin anlayabileceğiniz, tahmin edilmesi zor ve güçlü Őifreler olabilmeleri için sayı, harf ve sembolleri birlikte kullanınız. Bilgilerinizin güvenliği için belirli aralıklarla tüm Őifrelerinizi değiştirmeye çalışınız.

Akıllı telefonunuza indirdiğiniz uygulamaları onaylamadan önce telefonunuzdaki hangi kişisel bilgilere ve uygulamalara erişim istediğini kontrol ediniz.

Akıllı telefonunuzda bulunan uygulama marketlerinin izin vermediği, güvenli olmayan uygulamaları indirmeyiniz.

İnterneti Güvenli Kullanım İçin İpuçları

Kullanılan teknolojik cihazlardaki (akıllı telefon, tablet, vb.) ve bu cihazlarda kullanılan uygulamalardaki gizlilik ayarlarını kontrol edin. Gizlilik politikaları güncellendiğinde, onay vermeden önce göz atmak, uygulamanın ne tür bilgilerinize ulaşacağını bilmek açısından faydalı olabilir.

Ücretsiz uygulamaların (sosyal medya platformları dahil) size bu hizmetleri bilgileriniz karşılığında sağladığını unutmayın.

İnterneti Güvenli Kullanım İçin İpuçları

Başka birinin hazırladığı içeriği paylaşmadan önce, bu içeriğin kaynağının ne olduğunu, kimin hazırladığını, nerede ve ne zaman hazırladığını araştırın. Paylaştığınız içerik gerçek olmayabilir.

Artık kullanmadığınız hesaplarınızı silin veya devre dışı bırakın. Eğer öylece bırakırsanız haberiniz bile olmadan ele geçirilmesi olasıdır.

İNTERNETİN GÜVENLİ KULLANIMI ve SİBER ZORBALIK

Teşekkür ederiz

TÜRKİYE BAĞIMLILIKLA
MÜCADELE
EĞİTİM PROGRAMI

tbm.org.tr